

[Udenrigsministeren]

et dansk forslag om at oprette en atomvåbenfri zone i Norden ikke i sig selv kunne oprette den. Det ville bl.a. forudsætte enighed blandt de nordiske lande om vilkår og modaliteter for sådan en zone, og denne enighed er ikke til stede i dag.

Det, jeg gerne vil hen til med disse bemærkninger, er det, statsministeren var inde på i sine bemærkninger i forbindelse med INF-forespørgslen den 3. november 1983, hvor han sagde, at det vigtige og rigtige spørgsmål at stille var dette – jeg citerer fra debatten, der findes i folketingets forhandlinger 1983-84 (1. saml.) sp. 1360:

»Hvordan medvirker Danmark bedst og mest effektivt inden for sit alliancetilhørsforhold til en udvikling i Europa, i Øst og i Vest, der er fremmende for et større mål af stabilitet og gensidig tillid?«

Statsministeren føjede til, at det er dér, nemlig inden for vort alliancetilhørsforhold, at »vi har en reel indflydelse, hvis vi vel at mærke bruger den rigtigt. Det er ikke i Moskva.«

Det er efter regeringens opfattelse af helt afgørende betydning, at disse to spørgsmål, INF og Norden som atomvåbenfri zone, ansues i dette lys og i denne sammenhæng. De må og skal ikke debatteres som lokale eller lokaliserede spørgsmål. De må debatteres i den bredere sammenhæng, hvori de hører hjemme, og de må navnlig debatteres i en stadig dialog med vore allierede, hvis synspunkter vi må tillægge særlig vægt. Det gælder i denne sag i første række vore europæiske allierede, men naturligvis også USA og Canada. Netop fordi vi ønsker, at de skal være vore allierede, det vil sige, at de skal være rede til at sætte deres sikkerhed på spil for vores skyld, kan dette spørgsmål ikke kun drøftes under en dansk synsvinkel.

Dette er selvfølgelig ikke efter regeringens opfattelse ensbetydende med, at vi ikke selv kan foretage os noget som helst, at vi skal være blokeret over for ethvert selvstændigt initiativ eller en national holdning – det har statsministeren netop klart tilkendegivet – men det betyder, at vi ikke handler, som om vi var os selv nok. Vort medlemskab af NATO er jo i sig selv udtryk for, at det er vi ikke.

Jeg håber, at jeg med disse indledende bemærkninger har fået tilkendegivet det, der for regeringen er væsentligt, nemlig at rege-

ringen absolut er af den opfattelse, at det her drejer sig om spørgsmål, der er af helt central betydning for Danmarks placering i NATO-alliancen – og dermed for Danmarks sikkerhed og for vore muligheder for at påvirke udviklingen i den retning, vi ønsker.

Debat om disse emner er en god ting, og regeringen har mere end én gang givet udtryk herfor, men regeringens bekymring er, at debatten hidtil har haft en tilbøjelighed til at foregå uden særlig hensyntagen til vigtigheden af at bevare den fulde værdi af det medlemskab i NATO, som et så stort flertal i dette land og dette ting slutter op om og ikke ønsker opløst, hverken direkte eller indirekte.

Lad mig så vende mig til en besvarelse af de to konkrete spørgsmål. Når det gælder INF-forhandlingerne, sagde jeg i min redegørelse den 1. december 1983 i anledning af den forespørgsel, der dengang var stillet også om INF – jeg citerer fra folketingets forhandlinger 1983-84 (1. saml.) sp. 2538:

»Ansvarlighed og gensidighed må fordrer, at forhandlingerne genoptages snarest muligt. Våbenkontrol er et alt for vigtigt spørgsmål til, at der burde være råd til at lade det hvile, og NATO-landene har da også for deres del for længst erklæret sig beredt til under alle omstændigheder at videreføre forhandlingerne.«

Det var regeringens opfattelse dengang. Det er regeringens opfattelse i dag.

At citatet fra min redegørelse dengang stadig har mening, er for så vidt det mest bedrøvelige i denne sag overhovedet, for forhandlingerne i Genève om de europæiske mellemdistanceraketter er jo, som vi alle ved, ikke blevet genoptaget. Heller ikke lederskiftet i Sovjetunionen synes, jfr. generalsekretær Tjernenkos interview i Pravda for den 9. april i år, at have medført, at Sovjetunionen har ændret sin afvisning af en genoptagelse af forhandlingerne, medmindre – som både Andropov og Tjernenko har sagt det – USA og de andre NATO-lande, der optræder på linje med USA, tager skridt til at genoprette den situation, der eksisterede før den påbegyndte stationering af nye amerikanske raketter i Vesteuropa.

Man kan spørge sig selv, hvad der i så fald overhovedet vil være at forhandle om. Svaret kan vist kun være, at det, man i så fald havde at forhandle om, ville være omfanget af et sovjetisk monopol på atombe-